

Nou protocol per facilitar la recuperació de les pacients intervingudes per càncer ginecològic

- Vall d'Hebron és un dels primers centres de l'Estat a desenvolupar aquest tipus de protocol, que aplica mesures de recuperació de la pacient durant tot el procés quirúrgic en ginecologia oncològica.
- Aquesta mesura permet reduir els dies d'estada hospitalària, minimitzar les complicacions posteriors a l'operació i millorar el confort de les pacients.
- La incidència total del càncer ginecològic a l'Estat, excloent el de mama, és d'aproximadament el 15% de tots els càncers a la població.

Barcelona, 31 de març. La [Unitat de Ginecologia Oncològica i Patologia del Tracte Genital Inferior](#) del Servei de Ginecologia Vall d'Hebron és la primera de l'Estat que aplica un **protocol de recuperació intensificada** (també coneguda com a ERAS (enhanced recovery after surgery)) a l'abordatge de la cirurgia en casos de càncer d'ovari, un tipus d'intervenció que afecta tota la cavitat abdominal i que fa necessària la realització de reseccions intestinals, peritomectomies, limfadenectomies completes i resecció d'òrgans abdominals. Aviat s'implementarà a tota la cirurgia ginecològica i, més endavant, a la de mama. La iniciativa inclou una visió global del procés des del diagnòstic fins a l'alta hospitalària. Dóna un conjunt d'estratègies als professionals que s'apliquen durant el preoperatori, la intervenció i el postoperatori, amb l'objectiu de reduir el temps d'ingrés al centre, disminuir l'estrès de la pacient, afavorir la seva recuperació i minimitzar les complicacions posteriors a la cirurgia.

El nou protocol de recuperació intensificada és el fruit del grup de treball multidisciplinari creat per professionals del [Servei de Ginecologia](#), del [Anestesiologia i Reanimació](#) i de la [Unitat de Suport Nutricional](#). Es basa a aplicar el principi de recuperació intensificada, és a dir, treballar des d'un primer moment amb la pacient per preparar-la no només per a la cirurgia, sinó també per a la seva recuperació. És l'anomenada **via RICA** (Recuperació Intensificada en Cirurgia Abdominal, del [Grup Espanyol de Rehabilitació Multimodal](#)). La Dra. Assumpció Pérez Benavente, responsable de la Unitat de Ginecologia Oncològica dins el Servei de Ginecologia, dirigit pel Dr. Antonio Gil-Moreno, assegura que amb aquesta nova forma d'enfocar els casos s'aconsegueix la **“millora de la qualitat de vida de la pacient, la reducció de l'estada**

hospitalària i, possiblement, la reducció de les complicacions quirúrgiques”. Se'n poden beneficiar pacients afectades de càncer d'ovari, càncer de cèrvix uterí, càncer de cos uterí i sarcomes.

En aquest sentit, en el procés preoperatori es treballa amb la Unitat de Suport Nutricional per valorar l'estat nutricional de la pacient i preparar-la abans d'entrar a quiròfan. Es redueix el dejú a 2 hores, ja que s'administra una solució de carbohidrat (maltrodextina) per al confort de la pacient i per reduir la resistència a la insulina, que té efectes beneficiosos sobre la resposta a la cirurgia. A més, s'evita la preparació intestinal amb ènemes amb una dieta baixa en residus els dos dies previs a l'operació. Durant la intervenció quirúrgica s'eliminen els drenatges, excepte en casos de resecció gàstrica o pleural, i la sonda nasogàstrica, s'utilitzen tècniques d'analgèsia multimodal per reduir el dolor, fluïdoteràpia dirigida i altres tècniques destinades a afavorir el curs postoperatori, com ara les destinades a evitar la hipotèrmia de la pacient. Al postoperatori es minimitza la necessitat d'administrar els tipus d'opiacis més potents i es prescindeix, d'acord amb els nutricionistes, de la nutrició parenteral. Tot plegat permet a la pacient començar a moure's abans i iniciar abans la ingesta normal d'aliments, fins i tot en procediments que inclouen una o diverses reseccions intestinals. El procés està en tot moment monitorat pel personal d'infermeria, a través de la figura de la infermera gestora de casos, que fa un seguiment personalitzat dels casos.

Un dels impulsors del projecte, el Dr. José Luís Sánchez, metge adjunt de la Unitat de Ginecologia Oncològica, explica que el protocol **“ha estat possible gràcies a l'estudi aleatori sobre recuperació intensificada en càncer d'ovari avançat que tenim en marxa, el primer del seu tipus a tot el món”.** L'estudi **“ens ha aportat dades que ens permeten extrapolar-lo a la resta de la ginecologia oncològica”.** El Dr. Sánchez també ha volgut agrair l'esforç del Dr. José Manuel Ramírez, cirurgià de l'Hospital Clínic Universitari de Saragossa, pioner a l'Estat en aquest camp.

Protocol validat

El nou protocol ha estat validat amb un assaig clínic, el primer del seu tipus al món. Els professionals del servei han analitzat 50 casos de cirurgia de càncer d'ovari. A 25 d'ells es van aplicar les mesures previstes i els resultats es van comparar amb altres 25 casos tractats amb el sistema anterior.

Els resultats van ser excel·lents. Les pacients que van ser tractades seguint els principis del protocol **van rebre l'alta dos dies abans** (7 dies d'ingrés per 9 l'altre grup), les complicacions postoperatòries menys greus es van reduir a la meitat i no es va produir cap reingrés. Tot plegat va contribuir a un estalvi econòmic pel centre, tenint en compte dies d'ingrés a planta i a unitat de cures intensives, de 680 € per pacient.

El protocol s'aplica des del mes de gener, després de rebre el vistiplau de la Direcció de Qualitat de l'Hospital i el comitè de protocols. Ara s'analitza la seva possible aplicació a altres especialitats.

El càncer ginecològic

El càncer ginecològic representa el 15% de tots els càncers. Els més freqüents són el d'endometri, el 6%, el d'ovari, el 4%, i el de cèrvix, el 3%. Els de vulva i vagina representen l'1,2%.

D'aquests, el d'ovari és el que presenta una taxa més alta de mortalitat, de gairebé 4/100.000 habitants/any, seguit del de cos uterí i el de cèrvix.

Vall d'Hebron tracta aquests casos a la Unitat de Ginecologia Oncològica i Patologia del Tracte Genital Inferior, formada per 8 professionals que cada any atenen prop de 9.000 pacients i realitzen mig miler d'intervencions quirúrgiques.

Vall d'Hebron Barcelona Campus Hospitalari

El Campus Vall d'Hebron està format per l'Hospital Universitari Vall d'Hebron, el Vall d'Hebron Institut de Recerca (VHIR), el Vall d'Hebron Institut d'Oncologia (VHIO), i el Centre d'Esclerosi Múltiple de Catalunya (Cemcat). El nou projecte representa una nova forma de treballar i de fer, on la recerca, la docència i la pràctica clínica caminen plegades, en una mateixa direcció, per unir esforços i créixer, sent més útils, més productius i més efectius.

Unitat de Comunicació i Imatge Vall d'Hebron Barcelona Campus Hospitalari

Fran Garcia: 672204546- fran.garcia@vhir.org

David Collantes: Tel. 934 894 440- 675782156- dcollantes@vhebron.net; comunicació@vhebron.net

Twitter: @VHIR_ @hvhebron
